

Đối ngoại tôn giáo của tổ chức, cá nhân tôn giáo ở Việt Nam và vấn đề đặt ra hiện nay

Religious external relations of religious organizations and individuals in Vietnam and current issues

TS. PHẠM THANH HẰNG

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh; Email: thanhhangh2015@gmail.com

Ngày nhận bài: 25/1/2026

Ngày phản biện: 5/2/2026

Ngày duyệt đăng: 20/3/2026

Chủ đề bài viết thuộc lĩnh vực: Khoa học xã hội và nhân văn.

Tóm tắt: Trong xu thế toàn cầu hóa và tăng cường hợp tác quốc tế, đối ngoại tôn giáo của các tổ chức và cá nhân tôn giáo ở Việt Nam ngày càng được mở rộng về phạm vi và đa dạng về hình thức, trở thành một kênh quan trọng của đối ngoại nhân dân. Thông qua các hoạt động tôn giáo và hoạt động xã hội mang tính quốc tế, đối ngoại tôn giáo đã góp phần thúc đẩy giao lưu, đối thoại, hợp tác và quảng bá hình ảnh Việt Nam hòa bình, tôn trọng tự do tín ngưỡng, tôn giáo. Tuy nhiên, thực tiễn triển khai hoạt động này cũng đặt ra những vấn đề đáng chú ý liên quan đến nhận thức, phương thức thực hiện và yêu cầu hài hòa giữa hoạt động tôn giáo với lợi ích quốc gia/dân tộc. Bài viết phân tích các hình thức đối ngoại tôn giáo chủ yếu và làm rõ những vấn đề đặt ra hiện nay, từ đó gợi mở một số định hướng nhằm nâng cao hiệu quả đối ngoại tôn giáo trong bối cảnh mới.

Từ khóa: đối ngoại tôn giáo; tổ chức tôn giáo; cá nhân tôn giáo; Việt Nam.

Abstract: In the context of globalization and increasing international cooperation, the external relations of religious organizations and individuals in Vietnam have expanded in scope and diversified in form, becoming an important channel of people-to-people diplomacy. Through religious and internationally oriented social activities, religious external relations have contributed to promoting exchange, dialogue, cooperation, and the image of Vietnam as a peaceful country that respects freedom of belief and religion. However, the implementation of these activities also raises notable issues related to awareness, modes of operation, and the need to balance religious activities with national interests. This article analyzes major forms of religious external relations and highlights current challenges, thereby suggesting directions to improve their effectiveness in the new context.

Keywords: religious external relations; religious organizations; religious individuals; Vietnam.

1. Đặt vấn đề

Đối ngoại tôn giáo là một bộ phận trong tổng thể hoạt động đối ngoại, liên quan đến việc thiết lập, duy trì và phát triển các mối quan hệ quốc tế trên lĩnh vực tôn giáo nhằm đáp ứng nhu cầu tôn giáo chính đáng, đồng thời góp phần thúc đẩy đối ngoại nhân dân và ngoại giao văn hóa của quốc gia. Đối ngoại tôn giáo của Việt Nam hiện nay diễn ra qua hai hình thức chính là hoạt động tôn giáo và hoạt động xã hội. Các hình thức này phản ánh đầy đủ chiều rộng và chiều sâu trong quan hệ hợp tác giữa các tổ chức, cá nhân tôn giáo ở Việt Nam với

cộng đồng quốc tế. Thông qua đó, các tôn giáo không chỉ duy trì và phát triển đời sống tinh thần cho cộng đồng tín đồ trong và ngoài nước mà còn góp phần xây dựng môi trường đối ngoại hòa bình, tôn trọng lẫn nhau và cùng phát triển.

2. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

2.1. Đối ngoại tôn giáo của tổ chức, cá nhân tôn giáo

Đối ngoại tôn giáo thông qua hình thức hoạt động tôn giáo

Trên lĩnh vực đào tạo, việc cử chức sắc, tín đồ đi đào tạo ở nước ngoài là một hoạt động phổ biến và được các

tổ chức tôn giáo ở Việt Nam đặc biệt coi trọng. Giáo hội Phật giáo Việt Nam khuyến khích và tạo điều kiện cho tăng ni sinh đi du học ở các quốc gia có truyền thống Phật giáo như Myanmar, Thái Lan, Sri Lanka, Ấn Độ, Nhật Bản, Trung Quốc... Gần đây, việc du học còn mở rộng sang các nước phương Tây như Mỹ, Úc để nâng cao trình độ về Phật học và kiến thức về các lĩnh vực xã hội. Số lượng tăng ni sinh đi du học khá lớn và ổn định, đặc biệt là các khóa học thạc sĩ, tiến sĩ nhằm đào tạo đội ngũ chức sắc kế cận có trình độ cao, đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế.

Giáo hội Công giáo Việt Nam từ lâu đã có truyền thống cử các chủng sinh, linh mục và tu sĩ đi tu học tại các chủng viện, học viện ở nước ngoài, đặc biệt là tại Vatican, Pháp, Mỹ, Philippines và các quốc gia châu Âu khác. Việc cử các chủng sinh, linh mục và tu sĩ đi du học ở nước ngoài là một hoạt động thường xuyên và được xem là trọng tâm trong công tác đào tạo của Giáo hội.

Các hệ phái Tin Lành ở Việt Nam cũng thường xuyên cử các mục sư, truyền đạo sinh đi học tập tại các trường thần học, viện Kinh Thánh ở nước ngoài, chủ yếu là ở Mỹ, Hàn Quốc, Singapore, Philippines và Úc. Điều này giúp cập nhật kiến thức thần học và phương pháp truyền giáo.

Cộng đồng Hồi giáo Việt Nam tuy số lượng không nhiều so với các tôn giáo khác nhưng cũng rất chú trọng đến công tác đào tạo. Việc cử các vị imam, giáo cả đi học tại các trường đại học Hồi giáo ở các nước như Ai Cập, Ả Rập Xê Út, Các Tiểu Vương quốc Ả Rập thống nhất (UAE), Kuwait, Malaysia được tổ chức thường niên nhằm cập nhật các kiến thức về giáo lý Hồi giáo.

Trên lĩnh vực học thuật và nghi lễ, các tổ chức tôn giáo ở Việt Nam duy trì đều đặn các hoạt động tham dự hội nghị, hội thảo, sự kiện tôn giáo nhằm giao lưu văn hóa, trao đổi học thuật và tăng cường quan hệ gắn kết với các tổ chức tôn giáo trên thế giới.

Giáo hội Phật giáo Việt Nam thiết lập quan hệ hợp tác học thuật quốc tế với các tổ chức, học viện Phật giáo ở Ấn Độ, Sri Lanka, Hàn Quốc, Thái Lan, Nhật Bản; tham gia các diễn đàn Phật giáo quốc tế như Đại hội của tổ chức Phật giáo châu Á vì Hòa bình (Asian Buddhist Conference for Peace - ABCP), Hội nghị Thượng đỉnh Phật giáo thế giới (World Buddhist Summit), Diễn đàn Phật giáo thế giới (World Buddhist Forum); tham dự và đăng cai tổ chức Đại lễ Vesak Liên Hợp Quốc, cử đoàn đi hoằng pháp ở một số nước châu Âu vào các ngày lễ lớn như lễ Phật đản, lễ Vu lan, Tết Nguyên đán... Nhiều

hoạt động thúc đẩy tình hữu nghị, đoàn kết được Ban Phật giáo quốc tế đẩy mạnh như tổ chức lễ ra mắt Phật giáo Won (Phật giáo viên) Hàn Quốc tại Hà Nội (11/2023); tham dự “Hội nghị Thượng đỉnh Phật giáo Thế giới lần thứ 8 tại Nhật Bản” (2023); tham dự Hội nghị Hoà bình thế giới tại trụ sở UNESCO (Paris, Pháp) (2024); tham dự Đại hội bàn tròn Phật giáo Đông Á và Đông Nam Á tại Kathmandu, Nepal (12 - 15/12/2025);... (Ni sinh Thích nữ Như Giác, Sư cô Thích nữ Trung Thiện, 2025).

Giáo hội Công giáo Việt Nam cử đại diện đi tham dự các sự kiện lớn do tòa thánh Vatican tổ chức như Thượng Hội đồng Giám mục, lễ phong thánh, lễ Phục sinh, lễ Giáng sinh, năm Thánh; tham gia các hội nghị, hội thảo chuyên đề về thần học, giáo dục, y tế, công lý - hòa bình, mục vụ giới trẻ, mục vụ di dân... do các tổ chức Công giáo quốc tế như Thượng Hội đồng Giám mục thế giới (Synod of Bishops), Liên Hội đồng Giám mục châu Á (The Federation of Asian Bishops' Conferences - FABC) tổ chức; tham gia Caritas Quốc tế và các chương trình từ thiện xuyên quốc gia với sự hỗ trợ từ các tổ chức Công giáo ở châu Âu, Mỹ, Úc, Hàn Quốc, Nhật Bản,...

Các hệ phái Tin Lành cử đoàn tham dự các hội nghị, hội thảo về các chủ đề như sứ mạng truyền giáo, thần học, vai trò xã hội của Hội thánh trong thời đại mới nhằm học hỏi kinh nghiệm, cập nhật kiến thức quản trị, mục vụ và củng cố mối quan hệ liên kết với các tổ chức Tin Lành như Liên minh Tin Lành thế giới (World Evangelical Alliance), Hiệp hội truyền giáo Billy Graham (Billy Graham Evangelistic Association),...

Cộng đồng Hồi giáo ở Việt Nam tham gia hội nghị, hội thảo quốc tế về Hồi giáo tại các quốc gia như Malaysia, Indonesia, Brunei, Ả Rập Xê Út, Qatar, Ai Cập...; tham dự các diễn đàn liên chính phủ và phi chính phủ như tổ chức Hợp tác Hồi giáo (OIC); thực hiện hành hương Hajj đến Thánh địa Mecca (Ả Rập Xê Út).

Giáo hội Công giáo Việt Nam thường đón tiếp các Hồng y, Giám mục và các phái đoàn từ Vatican, Hội đồng Giám mục các nước. Các hoạt động này tập trung vào việc củng cố mối quan hệ ngoại giao giữa Tòa thánh và Việt Nam cũng như trao đổi về các vấn đề mục vụ, giáo lý và hoạt động bác ái xã hội. Các phái đoàn quốc tế cũng đến thăm các giáo xứ, nhà thờ và các cơ sở từ thiện để tìm hiểu về đời sống đức tin của cộng đồng Công giáo tại Việt Nam.

Các tổ chức Tin Lành ở Việt Nam cũng tích cực giao lưu quốc tế, đón tiếp nhiều đoàn mục sư, nhà truyền giáo và các phái đoàn từ các tổ chức Tin Lành lớn trên thế giới hay các hội thánh tại Hoa Kỳ và Hàn Quốc... Những cuộc gặp gỡ này thường tập trung vào việc thuyết giảng Kinh Thánh tại các khóa bồi dưỡng giáo lý và các sự kiện lớn của Tin Lành, tham dự lễ kỷ niệm của các hội thánh, chia sẻ kinh nghiệm truyền giáo, quản lý hội thánh và các hoạt động cộng đồng. Nhiều đoàn đại biểu quốc tế thuộc các tổ chức Tin Lành cũng tham gia vào các buổi sinh hoạt tôn giáo, hội thảo thần học và chương trình giao lưu để hỗ trợ phát triển hoạt động của các hệ phái Tin Lành ở Việt Nam.

Cộng đồng Hồi giáo ở Việt Nam, chủ yếu là người Chăm cũng có các hoạt động giao lưu quốc tế đáng chú ý. Họ thường đón tiếp các chức sắc và tín đồ Hồi giáo từ các quốc gia như Malaysia, Indonesia và các nước Trung Đông. Các đoàn khách quốc tế thường đến thăm các thánh đường, tìm hiểu về văn hóa và tín ngưỡng của người Chăm; tham gia các sự kiện tôn giáo truyền thống như lễ hội Ramadan, lễ hội Katê; giảng đạo, hướng dẫn nghi lễ tại các dịp lễ lớn; tham dự các hội nghị chuyên đề về gìn giữ văn hóa, giáo dục tôn giáo và đào tạo nhân sự tôn giáo. Hoạt động giao lưu này giúp tăng cường sự hiểu biết và tình đoàn kết giữa cộng đồng Hồi giáo Việt Nam với các cộng đồng Hồi giáo trên thế giới.

Đối ngoại tôn giáo thông qua hình thức hoạt động xã hội

Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã tích cực phát huy vai trò trong công tác từ thiện, an sinh xã hội gắn với hoạt động đối ngoại tôn giáo. Nhiều tu viện, thiền viện, tổ chức Phật giáo trong nước phối hợp với Phật tử kiều bào và các tổ chức phi chính phủ có nguồn gốc Phật giáo đến từ Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan, Mỹ... để triển khai các chương trình nhân đạo, từ thiện, giáo dục và y tế như chương trình như cấp học bổng, mổ mắt miễn phí, xây nhà tình thương, khám chữa bệnh nhân đạo, hỗ trợ người nghèo, trẻ em khuyết tật và nạn nhân thiên tai. Nhiều vị hòa thượng, ni trưởng, tăng ni tiêu biểu của Việt Nam thường xuyên tham gia các diễn đàn từ thiện quốc tế và các hoạt động cứu trợ xuyên biên giới, từ đó nâng cao vị thế của Phật giáo Việt Nam trong cộng đồng Phật giáo thế giới.

Một số ngôi chùa tại Việt Nam là điểm kết nối giữa Phật tử trong nước và Phật tử nước ngoài trong các chương trình thiện nguyện chung, thể hiện tinh thần từ bi và hội nhập sâu rộng. Các hoạt động từ thiện nhân đạo mang tầm quốc tế tiêu biểu trong những năm gần

đây như vận động, quyên góp để cứu trợ người dân Tứ Xuyên, (Trung Quốc) bị động đất năm 2004 và các nước Đông Nam Á bị sóng thần năm 2005; ủng hộ giúp đỡ nạn nhân bị sóng thần vào ngày 11/3/2011 tại vùng Đông Bắc Nhật Bản; trao quà, khám chữa bệnh, mổ mắt... cho người dân ở nhiều vùng nông thôn Campuchia; ủng hộ vật tư y tế và tài chính cho Ấn Độ, Lào, Campuchia và Sri Lanka trong đại dịch Covid -19; trao tặng 100.000 USD đến chính quyền tỉnh Mandalay (Myanmar) để chia sẻ khó khăn với tu sĩ và đồng bào bị ảnh hưởng do trận động đất nghiêm trọng gây ra vào ngày 28/03/2025;... (Ni sinh Thích nữ Ni Giác, Sư cô Thích nữ Trung Thiện, 2025).

Giáo hội Công giáo Việt Nam cùng với các dòng tu Công giáo đã duy trì và phát triển mạnh mẽ nhiều chương trình xã hội gắn liền với hoạt động đối ngoại tôn giáo. Thông qua tổ chức Caritas Việt Nam - cơ quan bác ái xã hội thuộc Hội đồng Giám mục Việt Nam, nhiều chương trình, dự án phối hợp với Caritas quốc tế và các tổ chức phi chính phủ Công giáo trên thế giới đến từ Đức, Pháp, Úc, Mỹ... đã được triển khai nhằm hỗ trợ người nghèo, chăm sóc người khuyết tật, phòng chống HIV/AIDS, bảo vệ môi trường, ứng phó biến đổi khí hậu, hỗ trợ trẻ em đường phố và chăm sóc người già neo đơn. Nhiều dòng tu có yếu tố quốc tế (Dòng Tên, Dòng Thánh Phaolô, Dòng Đaminh...) đã phối hợp chặt chẽ với các tổ chức mẹ ở nước ngoài trong các hoạt động giáo dục, y tế và đào tạo nghề tại Việt Nam. Ngoài ra, các giám mục, linh mục, tu sĩ Công giáo cũng trở thành cầu nối tích cực trong việc huy động viện trợ nhân đạo từ cộng đồng Công giáo người Việt ở hải ngoại, góp phần nâng cao hiệu quả của các chương trình xã hội và thể hiện tinh thần hiệp thông toàn cầu của Giáo hội.

Các hệ phái Tin Lành tại Việt Nam, đặc biệt là Hội Thánh Tin Lành Việt Nam (miền Nam) và một số hội thánh được công nhận khác đã tích cực hợp tác với các tổ chức Tin Lành quốc tế trong hoạt động xã hội. Nhiều chương trình từ thiện được thực hiện với sự phối hợp của các tổ chức phi chính phủ có nguồn gốc Tin Lành đến từ Hoa Kỳ, Hàn Quốc, Canada... tập trung vào các lĩnh vực như chăm sóc y tế, phát thuốc miễn phí, xây dựng lớp học cho trẻ em nghèo, cấp học bổng, tổ chức hội chợ y tế và chăm sóc sức khỏe cho đồng bào vùng sâu, vùng xa.

Dù có số lượng tín đồ khiêm tốn song cộng đồng Hồi giáo Việt Nam, chủ yếu là người Chăm cũng có những đóng góp đáng kể trong hoạt động xã hội gắn liền với đối ngoại tôn giáo. Các tổ chức Hồi giáo tại Việt

Nam như Ban đại diện Cộng đồng Hồi giáo tại An Giang, Ninh Thuận, Thành phố Hồ Chí Minh... đã phối hợp với một số tổ chức phi chính phủ có nguồn gốc Hồi giáo đến từ Malaysia, Thổ Nhĩ Kỳ, Indonesia và các nước Hồi giáo khác để triển khai các chương trình phúc lợi như trao học bổng, hỗ trợ học sinh nghèo, cải thiện điều kiện sinh hoạt tại cộng đồng người Chăm và chăm lo an sinh cộng đồng, tổ chức khám chữa bệnh miễn phí. Một số sư cả, imam trong nước là cầu nối trong việc tiếp nhận và phân phối viện trợ nhân đạo từ các tổ chức từ thiện Hồi giáo quốc tế, đặc biệt vào các dịp lễ Ramadan, Eid al - Fitr (lễ xả chay) và Eid al - Adha (lễ hiến sinh), thông qua các hoạt động như phát gạo, tặng quà, mổ bò cúng tế chia cho người nghèo.

2.2. Một số vấn đề đặt ra hiện nay và định hướng nâng cao hiệu quả đối ngoại tôn giáo

Một vấn đề nổi lên là việc phân định và kiểm soát ranh giới giữa giao lưu tôn giáo lành mạnh với các hoạt động truyền bá tư tưởng, giáo lý không phù hợp hoặc vi phạm pháp luật còn gặp nhiều khó khăn. Trong quá trình mở rộng quan hệ quốc tế, một số tổ chức, cá nhân nước ngoài đã lợi dụng danh nghĩa giao lưu, hỗ trợ tôn giáo hoặc viện trợ nhân đạo để truyền bá quan điểm sai lệch, giáo lý cực đoan, trái với pháp luật Việt Nam và không phù hợp với truyền thống văn hóa, tôn giáo trong nước. Những hoạt động này tiềm ẩn nguy cơ gây chia rẽ nội bộ tôn giáo, ảnh hưởng tiêu cực đến ổn định xã hội và an ninh quốc gia.

Bên cạnh đó, công tác quản lý các đoàn tôn giáo ra, vào nước ngoài còn bộc lộ những hạn chế, nhất là đối với các hoạt động mang tính phi chính thức, tự phát. Một số đoàn tôn giáo trong nước khi tham gia hoạt động quốc tế chưa phối hợp đầy đủ với cơ quan chức năng, gây khó khăn trong việc kiểm soát nội dung và quan hệ phát sinh. Ở chiều ngược lại, một số đoàn tôn giáo quốc tế vào Việt Nam có hoạt động vượt phạm vi đăng ký, lợi dụng giao lưu văn hóa, thiện nguyện để tiếp xúc, kết nối trái phép hoặc truyền bá tư tưởng, giáo lý không phù hợp, tiềm ẩn nguy cơ can thiệp vào công việc nội bộ.

Ngoài ra, tình trạng một số tổ chức, cá nhân tôn giáo bị lôi kéo, lợi dụng bởi các thế lực thù địch nước ngoài vẫn còn diễn ra. Các lực lượng này thường núp dưới chiêu bài “bảo vệ tự do tôn giáo” để xuyên tạc tình hình tôn giáo ở Việt Nam, “quốc tế hóa” các vấn đề nội bộ nhằm gây sức ép chính trị, làm ảnh hưởng đến hình ảnh quốc gia. Một số cá nhân tôn giáo do thiếu bản lĩnh chính trị và nhận thức pháp luật đã vô tình tiếp tay cho các hoạt động này, làm suy giảm uy tín của tổ chức tôn

giáo và niềm tin xã hội.

Cuối cùng, việc thiếu các cơ chế hỗ trợ cụ thể, kịp thời và minh bạch cũng là nguyên nhân khiến đối ngoại tôn giáo chưa phát huy hết tiềm năng. Nhiều tổ chức tôn giáo gặp khó khăn về thủ tục hành chính, thông tin, nguồn lực và năng lực đối ngoại, dẫn đến hoạt động còn mang tính tự phát, nhỏ lẻ, thiếu chiến lược và tính chuyên nghiệp, làm hạn chế vai trò của tôn giáo như một kênh đối ngoại mềm trong bối cảnh mới.

Vấn đề đặt ra từ hình thức hoạt động xã hội

Trước hết công tác quản lý và giám sát việc tiếp nhận, sử dụng viện trợ nước ngoài của các tổ chức tôn giáo tại Việt Nam hiện nay vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế, đặc biệt là về tính minh bạch, hiệu quả và đồng bộ trong phối hợp giữa các cơ quan chức năng. Mặc dù đã có quy định pháp lý về việc tổ chức tôn giáo phải thông báo bằng văn bản và chịu sự giám sát trong quá trình tiếp nhận và sử dụng các khoản tài trợ từ nước ngoài (tại Điều 26, Nghị định số 95/2023/NĐ - CP) nhưng trên thực tế việc theo dõi, kiểm tra vẫn chưa được thực hiện một cách chặt chẽ và thường xuyên, đặc biệt là ở cấp cơ sở.

Việc thiếu minh bạch và minh chứng rõ ràng về nguồn gốc, mục đích viện trợ, cách thức phân phối, sử dụng nguồn lực tài chính đã dẫn đến nguy cơ lãng phí, thất thoát hoặc sử dụng sai mục đích. Nghiêm trọng hơn, trong một số trường hợp, viện trợ nước ngoài có thể bị lợi dụng để phục vụ cho các hoạt động truyền bá giáo lý không phù hợp, truyền giáo trái phép hoặc tiếp tay cho các thế lực thù địch xuyên tạc tình hình tôn giáo tại Việt Nam, từ đó gây ảnh hưởng tiêu cực đến hình ảnh, uy tín của các tổ chức tôn giáo và tình hình an ninh, trật tự xã hội trong nước.

Ngoài ra, sự chồng chéo và cạnh tranh ảnh hưởng giữa các tổ chức tôn giáo trong hoạt động xã hội cũng dần bộc lộ. Việc nhiều tổ chức cùng tham gia tại một địa bàn nhưng thiếu cơ chế phối hợp, thậm chí bị chi phối bởi mục tiêu truyền giáo, mở rộng ảnh hưởng, có thể dẫn đến cạnh tranh không lành mạnh, mâu thuẫn nội bộ, tác động đến ổn định xã hội và sự hài hòa trong đời sống tôn giáo tại Việt Nam.

Một vấn đề đặc biệt nhạy cảm khác là việc lợi dụng hoạt động từ thiện để thực hiện truyền giáo, phát triển đạo trái quy định tại các địa bàn dự án, nhất là tại các địa bàn vùng sâu, vùng xa, nơi người dân còn nhiều khó khăn và dễ bị tác động. Nếu không được quản lý chặt chẽ, hiện tượng này không chỉ làm lệch lạc các giá trị văn hóa, xã hội mà còn gây tâm lý nghi ngờ đối với các

hoạt động xã hội có yếu tố tôn giáo nói chung.

Bên cạnh đó là việc triển khai hoạt động viện trợ trái phép tại địa bàn trọng điểm về tôn giáo, tiếp xúc với chức sắc tôn giáo để thu thập thông tin, tình hình liên quan đến tôn giáo tại Việt Nam nhằm gây sức ép, tác động đến nội bộ chính sách của Việt Nam. Một số tổ chức phi chính phủ có nguồn gốc tôn giáo kiến nghị Việt Nam bổ sung, điều chỉnh các vấn đề về đăng ký hoạt động tôn giáo, tiếp nhận viện trợ từ các tổ chức tôn giáo nước ngoài... đã được quy định trong Luật tín ngưỡng, tôn giáo và các văn bản hướng dẫn. Hệ quả là môi trường hoạt động xã hội của các tổ chức tôn giáo bị ảnh hưởng tiêu cực, lòng tin của cộng đồng vào các tổ chức tôn giáo cũng bị suy giảm. Về lâu dài, điều này không chỉ cản trở nỗ lực xây dựng hình ảnh tích cực của tôn giáo trong xã hội hiện đại mà còn làm suy giảm tiềm năng đóng góp của tôn giáo vào phát triển bền vững, công tác an sinh xã hội và đối ngoại nhân dân của đất nước.

2.3. Một số định hướng nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động đối ngoại tôn giáo trong bối cảnh mới

Trên cơ sở nhận diện những vấn đề đặt ra từ thực tiễn đối ngoại tôn giáo ở Việt Nam hiện nay, cần bảo đảm một số định hướng trọng tâm như sau:

Thứ nhất, cần tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách và hệ thống pháp luật về đối ngoại tôn giáo theo hướng thống nhất, minh bạch và khả thi, đặc biệt là các quy định liên quan đến giao lưu quốc tế, tiếp nhận nguồn viện trợ từ nước ngoài và tổ chức các hoạt động tôn giáo có yếu tố quốc tế. Việc hoàn thiện chính sách, pháp luật cần bảo đảm vừa tôn trọng quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, vừa nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước.

Thứ hai, tăng cường hiệu quả công tác quản lý, giám sát và phối hợp liên ngành giữa các cơ quan chức năng và chính quyền địa phương trong lĩnh vực đối ngoại tôn giáo, nhất là đối với các hoạt động xã hội, từ thiện nhân đạo có yếu tố nước ngoài nhằm kịp thời phát hiện, ngăn ngừa nguy cơ bị lợi dụng, bảo đảm các hoạt động này diễn ra đúng pháp luật và đúng mục đích.

Thứ ba, cần nâng cao nhận thức pháp luật, bản lĩnh chính trị và năng lực đối ngoại cho các tổ chức, chức sắc, nhà tu hành và tín đồ tôn giáo thông qua công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật và bồi dưỡng kỹ năng cần thiết, giúp các chủ thể tôn giáo chủ động, tự tin hơn trong hội nhập quốc tế.

Thứ tư, phát huy vai trò tích cực của các tổ chức tôn giáo trong hoạt động xã hội và đối ngoại nhân dân, coi đây là một kênh quan trọng góp phần tăng cường hiểu

biết, giao lưu và hợp tác quốc tế, đồng thời cần có cơ chế định hướng, hỗ trợ và giám sát phù hợp để bảo đảm tính minh bạch và hiệu quả.

Thứ năm, cần xây dựng định hướng đối ngoại tôn giáo mang tính dài hạn, có trọng tâm và chuyên nghiệp, gắn với việc chủ động cung cấp thông tin, tăng cường truyền thông và đấu tranh phản bác các quan điểm sai lệch về tình hình tôn giáo ở Việt Nam, từ đó nâng cao hiệu quả và vị thế của đối ngoại tôn giáo trong bối cảnh mới.

3. Kết luận

Đối ngoại tôn giáo của các tổ chức, cá nhân tôn giáo ở Việt Nam là một bộ phận quan trọng trong tổng thể đối ngoại nhân dân của đất nước. Thông qua các mối liên hệ tôn giáo xuyên quốc gia, việc tham gia các diễn đàn, sự kiện tôn giáo quốc tế và các chương trình xã hội, nhân đạo có yếu tố nước ngoài, các chủ thể tôn giáo không chỉ duy trì và phát triển đời sống tôn giáo mà còn tạo ra những kênh giao tiếp, kết nối xã hội có sức lan tỏa lớn trong quan hệ quốc tế.

Trong thời gian tới, việc phát huy vai trò tích cực của đối ngoại tôn giáo cần được đặt trong tổng thể đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hợp tác và phát triển của Đảng và Nhà nước. Điều này đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan quản lý nhà nước với các tổ chức tôn giáo; hoàn thiện cơ chế, chính sách và khung pháp lý liên quan; đồng thời khuyến khích các chủ thể tôn giáo tham gia đối ngoại trên tinh thần đồng hành cùng dân tộc, tuân thủ pháp luật và tôn trọng chuẩn mực quốc tế. Trên cơ sở đó, đối ngoại tôn giáo sẽ tiếp tục trở thành một kênh đối ngoại mềm quan trọng, đóng góp thiết thực vào việc củng cố vị thế, uy tín và hình ảnh của Việt Nam trên trường quốc tế./

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ngô Thị Xuân Lan. (2022). *Đối ngoại tôn giáo ở Việt Nam*. Nxb. Tôn giáo. tr.137.
- Ni sinh Thích nữ Như Giác, sư cô Thích nữ Trung Thiện. *Đối ngoại Phật giáo góp phần hiện thực hóa khát vọng vươn mình của dân tộc*, <https://tapchinhhiencuuphatthoc.vn/doi-ngoai-phat-giao-gop-phan-hien-thuc-hoa-khat-vong-vuon-minh-cua-dan-toc.html>, đăng tải ngày 21/12/2025.
- Chính phủ. (2023). *Nghị định số 95/2023/NĐ-CP Quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Tín ngưỡng, tôn giáo*, ngày 29 tháng 12 năm 2023, <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Van-hoa-Xa-hoi/Nghi-dinh-95-2023-ND-CP-huong-dan-Luat-Tin-nguong-ton-giao-593331.aspx>.